

OBLASTI EDUKAČNÍ REALITY OPOMÍJENÉ ČESKÝM PEDAGOGICKÝM VÝZKUMEM

SOME AREAS OF EDUCATIONAL REALITY DISREGARDED BY THE CZECH EDUCATIONAL RESEARCH

Průcha Jan

Klíčová slova: odborné školství; odborné vzdělávání; teorie učení; informální učení; sebereflexe výzkumu; výzkum a potřeby praxe

Key words: vocational schools; vocational education; theory of learning; informal learning, self-reflection of educational research

Příspěvek poukazuje na to, že kromě nesporného rozvoje českého pedagogického výzkumu existuje také nutnost vyhledávat to, co tento výzkum dosud zanedbává. Jsou připomenuty tři opomíjené oblasti: (1) Odborné školství a odborné vzdělávání, kterým prochází přes 60 % české mládeže po ukončení povinné školní docházky. Pedagogický výzkum se však zaměřuje pouze na problémy v oblasti všeobecného školního vzdělávání, převážně jen v základní škole. (2) Český pedagogický výzkum věnuje nedostatečnou pozornost zásadnímu jevu jakéhokoli vzdělávání, a to procesům učení. Jde o oblast učení v širokém smyslu, zejména s ohledem na životní významnost informálního učení a jeho vztahů s formálním (3) Samotný pedagogický výzkum je také součástí edukační reality, a tudíž je jeho povinností jeho aktérů provádět sebereflexi. To se týká především toho, zda je český pedagogický výzkum ochoten vyhodnocovat svou schopnost být využitelný pro řešení problémů edukační praxe, resp. zda si tuto aplikovatelnost vůbec ukládá. Teoretickými východisky jsou subjektivní poznatky autora z jeho dlouholeté účasti v pedagogickém výzkumu, jeho teorii a metodologii.

Český pedagogický výzkum je dnes velmi rozvinut co do témat a počtu výzkumných prací. Avšak jeho další rozvoj vyžaduje, aby se zaměřoval také na dosud opomíjené, resp. ignorované součásti edukační reality, které jsou vymezeny výše.

Abstract: At present, educational research in the Czech Republic can be characterized as highly developed with respect to amount and quality of research works. Nevertheless, researchers should give attention also to those parts of educational reality which remain still as unworthy of consideration. (1) Problems of vocational education, which covers more than 60 % of adolescents graduating from compulsory basic education. (2) Problems of learning, which

creates the natural basis of all educational processes, especially of theory and research of informal learning. (3) What seems necessary is to accomplish continually a self-evaluation of educational research, i.e. to inspect if research activities and research results are somewhat useful for the solution of problems of real educational practice.

Literatura/References:

- Průcha, J. (2005). Český pedagogický výzkum: Problém využitelnosti produktů. In Vašátková, J. (Ed.), *Pedagogický výzkum: Reflexe společenských potřeb a očekávání?* Sborník příspěvků z XIII. konference ČAPV. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, s. 11–16.
- Průcha, J. (1997). *Pedagogický výzkum a vzdělávací politika: Vytváření mostů*. Praha: Pedagogická fakulta UK.
- Průcha, J. (2018). *Odborné školství a odborné vzdělávání: Výzkum a problémy praxe*. Praha: Wolters Kluwer (v tisku).